

Elämystalouden liiketoiminta Salossa ja Somerolla

Mika Naumanen

06/05/2026 VTT – beyond the obvious

Tausta ja tavoitteet

- Projektin tarkoituksena oli kuvata luovan talouden kolmen tunnistetun liiketoimintaympäristön (Monistettavat sisällöt, Luovat palvelut ja Tapahtumala) nykytilannetta luovan talouden merkityksen ja vaikuttavuuden kommunikointia varten.
- VTT:n lähestymistapa pohjautui Tilastokeskuksen datan hyödyntämiseen ns. fact sheet -päivityksen tekemiseksi Business Finlandille sekä datalouhintaan neljän keskeisen kielimallin, ChatGPT-3.5:n, ChatGPT-4:n, Google Genesis 1.5 Flashin ja Llama 3 70B:n, avulla. Kokonaiskuvan täsmentämiseksi keskeistä projektin toteutuksessa oli aktiivinen vuoropuhelu Business Finlandin kokoonkutsuman ohjausryhmän kanssa.
- Kerätyn datan pohjalta tähän raporttiin on tehty tilannekuva kolmen luovan talouden liiketoimintaympäristön tilasta Salossa ja Somerolla.

Rajaukset ja prosessi

Tavoitteena ymmärtää luovan talouden eri kokonaisuuksien volyyymi ja keskinäiset yhteydet

- Referenssitutkimusten avulla määriteltiin luovan talouden toimialat ja haettiin niiden toimijat
- Hakutulosta laajennettiin sisällyttämällä mukaan luovia ammattilaisia työllistävät ja kyseisiä tuotteita ja palveluja tuottavat organisaatiot
- Tässä vaiheessa tarkasteluun sisällytettiin myös kaikki vähintään 50 henkeä työllistävät yritykset (jottei mikään merkittävä toimija jäisi pois)

Määriteltiin luovan talouden organisaatioiden tekeminen

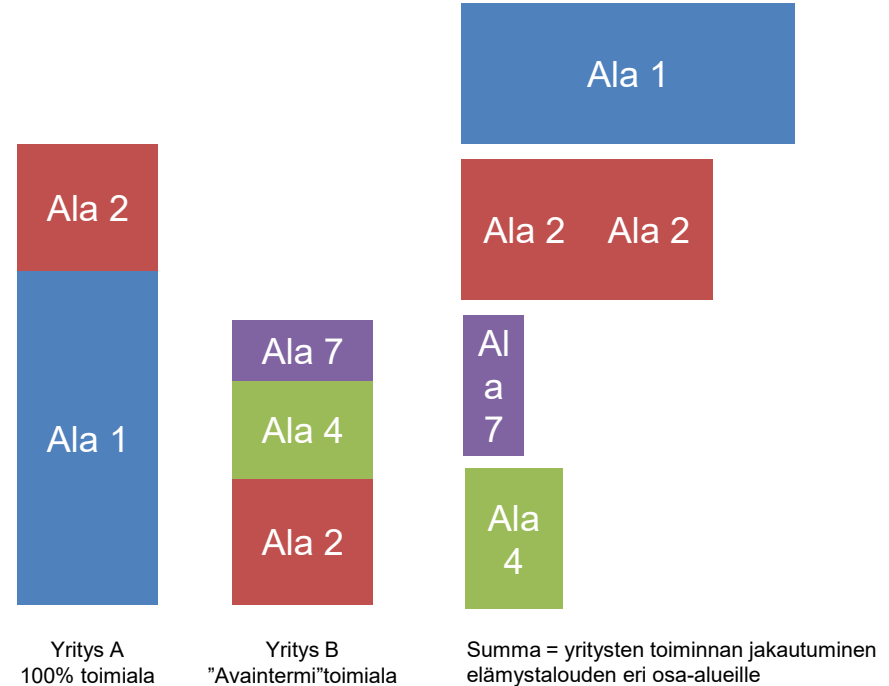
- Haettiin organisaatiokandidaattien toimintaa kuvaavia avaintermiä
- Luovan talouden eri kokonaisuuksia käsiteltiin kyseisten avaintermien avulla

Luovan talouden kokonaisuus määräytyy pääosin toimialatiedon avulla

- Toimintaa kuvaavat avaintermit osoittavat "kontribuutiota" luovan talouden eri sektoreille

Miten luvut on laskettu?

- 100 % toimialoilla yritykset on kohdennettu kokonaisuudessaan havaituille sektoreille (max 3)
- ”Avaintermien perusteella” alojen yritykset on jaettu sektoreille liiketoimintasisällön perusteella (vain osuuden arvo)
- Yritysmäärä yms. = sektorille kohdistettujen osuuksien yhteenlaskettu määrä
→ Sama yritys voi näkyä usealla sektorilla eri painolla

Kotipaikka vs toimipaikka

- Kotipaikka = yrityksen kotipaikka on joko Salo tai Somero
  - Yrityksen koko toiminta lasketaan mukaan
- Toimipaikka = yrityksellä on toimipaikka Salossa tai Somerolla
  - Sen kotipaikka voi olla toisessa kunnassa
  - Vain Salossa ja Somerolla tapahtuva toiminta lasketaan mukaan (vaikka yrityksen kotipaikka olisi jompikumpi)
- Huom. Tarkastelussa ovat mukana vain yritykset. Esimerkiksi kuntien kulttuuritoiminta ei ole luvuissa mukana (ellei sitä ole erotettu omaksi yritykseksi)

Prosessi

TAVOITE

Hahmottaa luovan talouden kokonaisuus

Selvittää luovan talouden merkittävimmät organisaatiot

Tarkastellaan luovaa taloutta myös luovien ammattilaisten sekä "luovien tuotteiden ja palveluiden" kautta

Määritellään luovan talouden organisaatioiden tekeminen

Määritellään luovan talouden organisaatioiden tekeminen kontekstissaan

TOIMENPIDE

Täsmennettiin luovan talouden tiekartan sisältöä

Määriteltiin kirjallisuuden perusteella luovan talouden toimialat ja haettiin niiden toimijat

Haettiin luovia ammattilaisia työllistävät ja kyseisiä tuotteita ja palveluita tuottavat organisaatiot

Haettiin organisaatiokandidaattien toimintaa kuvaavia avainsanoja

Määriteltiin organisaatioiden toiminta avainsana-toimiala – yhdistelmänä

HAASTE

Ymmärtää luovan talouden eri kokonaisuuksien volyyymi ja keskinäiset yhteydet

Luovan talouden organisaatio voi toimia myös muulla kuin "luovalla toimialalla"

"Luovia ammattilaisia" on töissä myös muissa kuin "luovan talouden" organisaatioissa

Organisaation tekeminen on kontekstisidonnaista (esim. "artist management")

Kriteerit trakasteluun sisällytettävälle yrityksille

Monistettavat sisällöt

Pelit, AV, musiikki, kustannusala

Rakenne

- Pieni mutta erittäin tuottava kokonaisuus (~16 M€)
- 87 % liikevaihdosta kustannusalalla

Kannattavuus

- Poikkeuksellisen korkea (47–77 %)
- Peliala ainoa tappiollinen

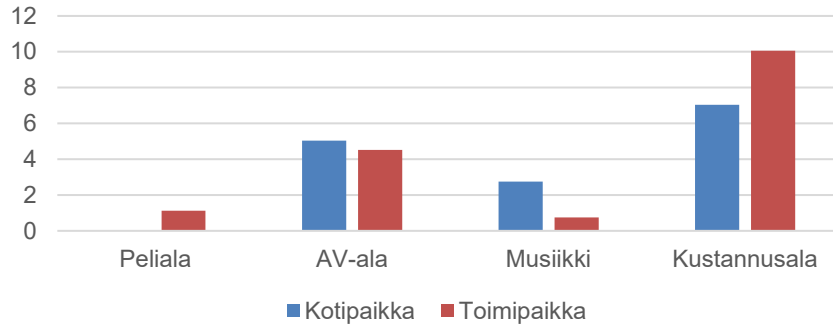
Työllisyys

- 84 palkansaajaa, joista 90 % kustannusalalla
- Korkea liikevaihto/henkilö (80–100 t€)

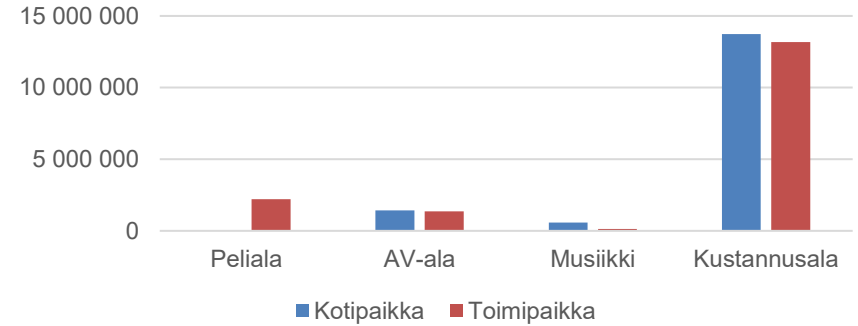
➤ Kapea mutta erittäin kannattava rakenne – yksi vahva veturitoimiala.

Monistettavat sisällöt

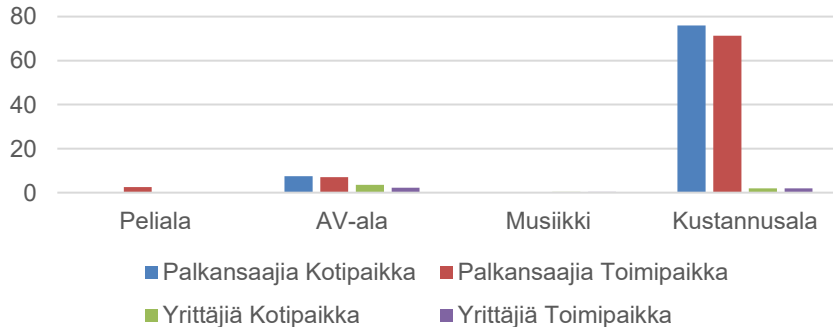
Yritysten lukumäärä

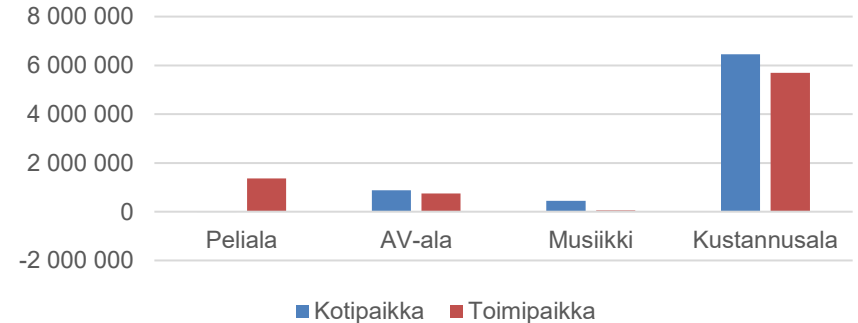
Liikevaihto

Henkilötyövuosia

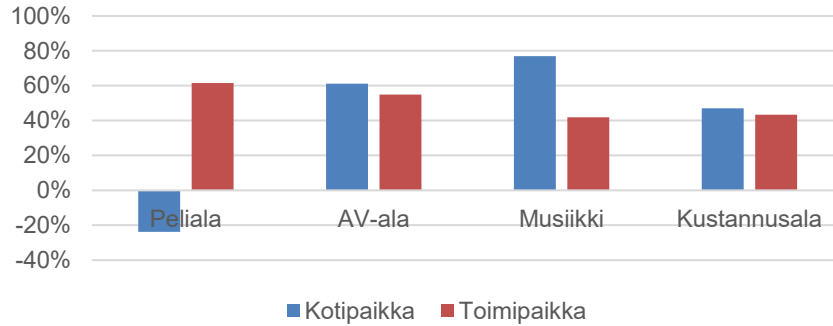

Jalostusarvo

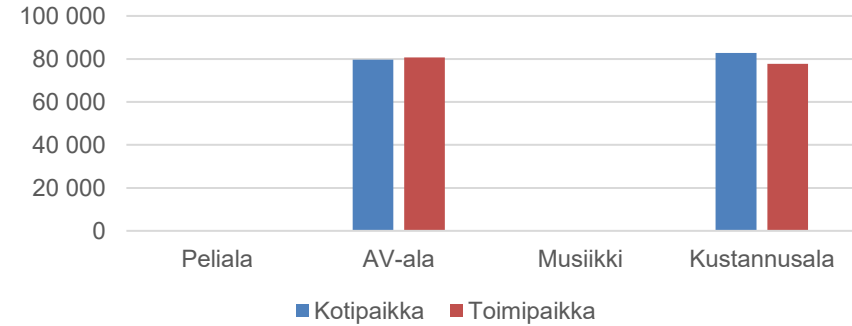

Monistettavat sisällöt

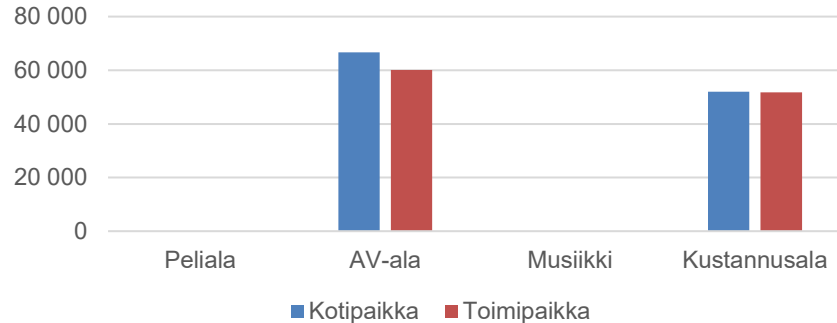
Jalostusarvo/liikevaihto

Jalostusarvo/henkilö

Palkat/työntekijä

Luovat palvelut

Arkkitehtuuri, tuotesuunnittelu, markkinointi, teknologia-alustat

Rakenne

- 48 yritystä, tasapainoinen toimialajakauma
- Liikevaihto ~24 M€

Kannattavuus

- Vakaa ja hyvä (31–41 %)
- Teknologia-alustat korkein kate

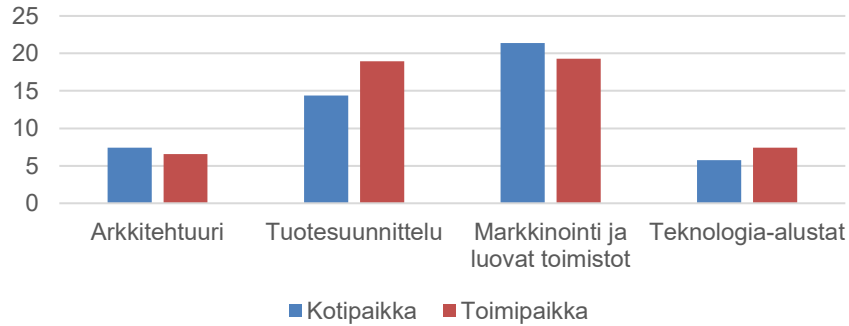
Työllisyys

- 88 palkansaajaa + yrittäjät
- Hyvä tuottavuus (90–115 t€/hlö)

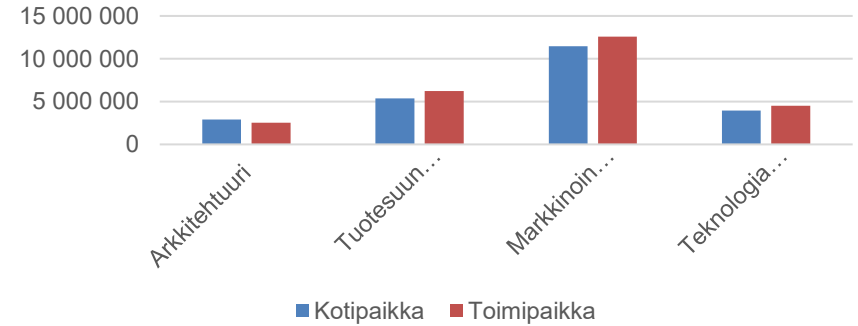
➤ Rakenteellisesti terve ja skaalautuva kokonaisuus – alueen luovan talouden perusta.

Luovat palvelut

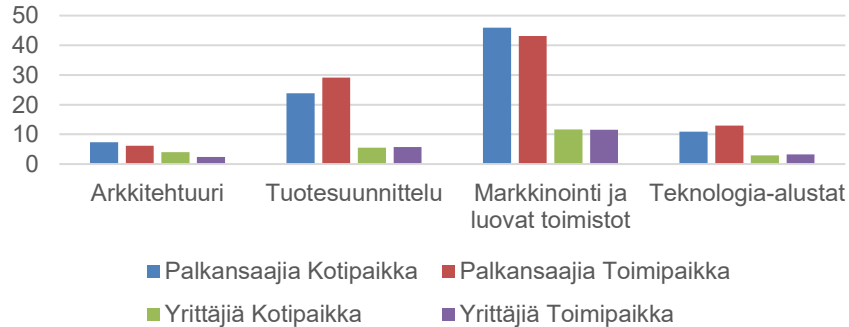
Lukumäärä

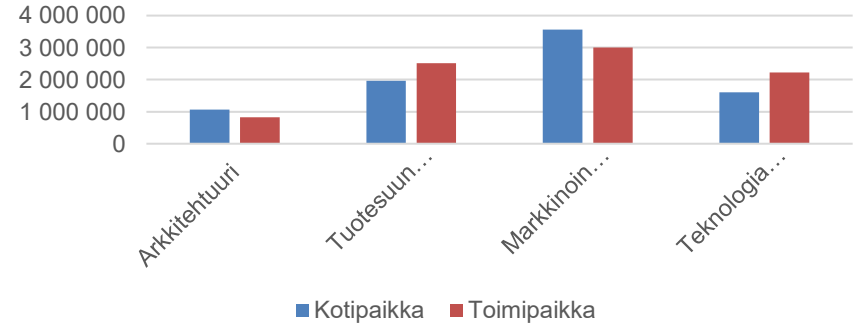
Liikevaihto

Henkilötyövuosia

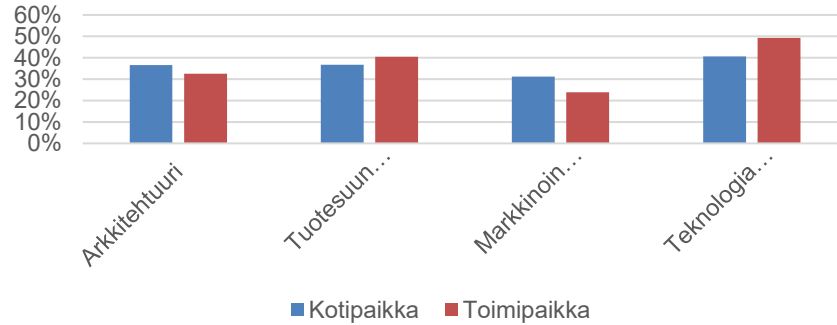

Jalostusarvo

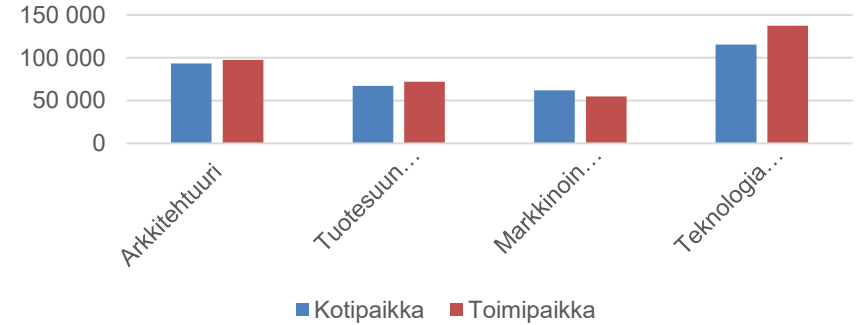

Luovat palvelut

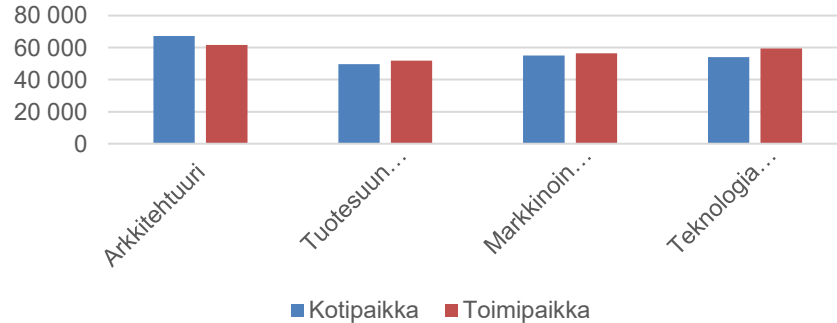
Jalostusarvo/liikevaihto

Jalostusarvo/henkilö

Palkat/työntekijä

Tapahtuma-ala

Hotellit, ruoka & juoma, matkailu, aktiviteetit

Rakenne

- Suurin sektori (~49 M€)
- 76 % liikevaihdosta ravintola-alalta

Kannattavuus

- Kohtuullinen (27–38 %)
- Selvästi matalampi kate kuin muissa sektoreissa

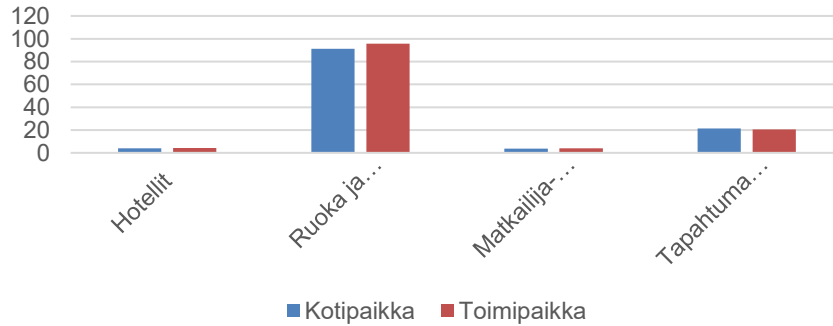
Työllisyys

- Suurin työllistäjä
- Matalampi tuottavuus (43–55 t€/hlö)

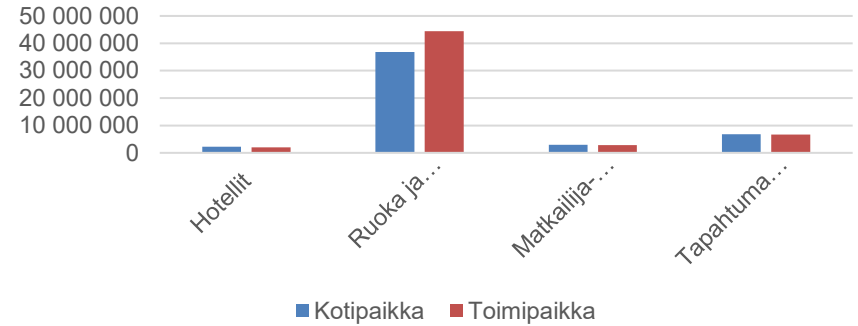
➤ Volyymi ja työpaikat tulevat tapahtuma-alalta – mutta kasvu on työvoimavaltaista.

Tapahtuma-ala

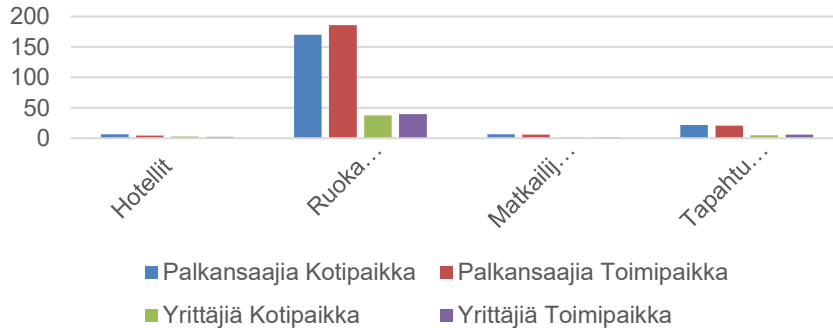
Lukumäärä

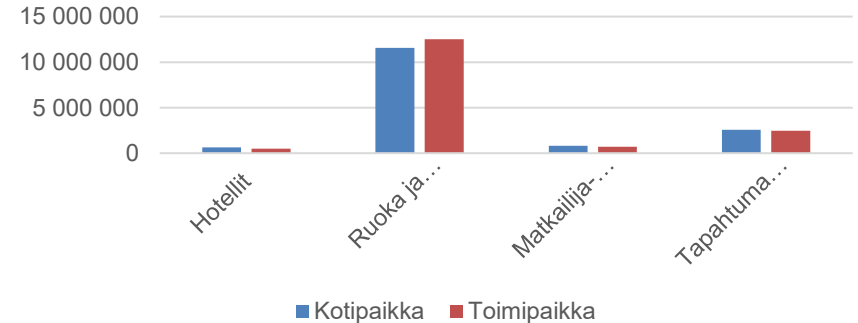
Liikevaihto

Henkilötyövuosia

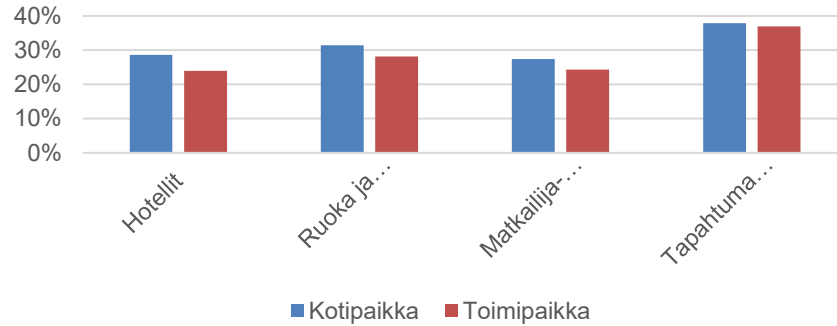

Jalostusarvo

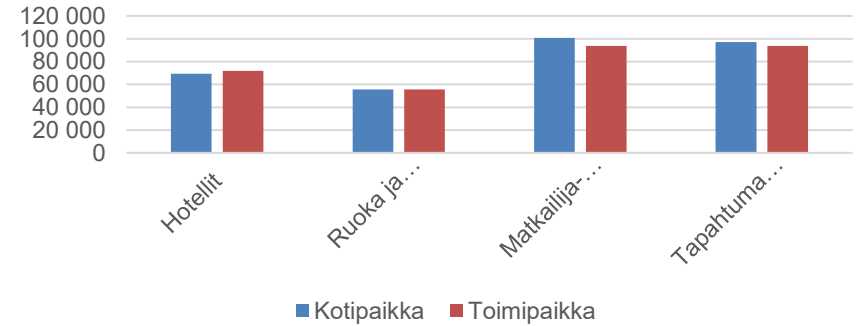

Tapahtuma-ala

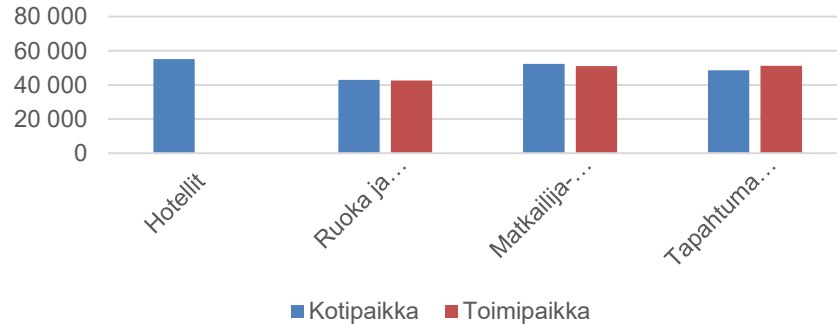
Jalostusarvo/liikevaihto

Jalostusarvo/henkilö

Palkat/työntekijä

Elämystalouden kokonaisuus Salossa ja Somerolla

Päuluokka	Liikevaihto	Kannattavuus	Työllistävyys	Skaalautuvuus
Monistettavat sisällöt	Keskisuuri	Erittäin korkea	Matala–keskitaso	Erittäin korkea
Luovat palvelut	Keskisuuri	Tasaisen hyvä	Keskitaso	Korkea
Tapahtuma-ala	Suurin	Kohtalainen	Korkea	Matala

Liitteet

Luovan talouden sektorien luokittelu toimialan ja avaintermien perusteella (1/2)

Sektori	NACE	Toimiala	100% mukana	avaintermien perusteella
Peliäla	5821	Tietokonepelien kustantaminen	x	
	9200	Rahapeli- ja vedonlyöntipalvelut		x
AV-ala	5911	Elokuvien, videoiden ja televisio-ohjelmien tuotanto	x	
	5912	Elokuvien, video- ja televisio-ohjelmien jälkituotanto	x	
	5913	Elokuvien, videoiden ja televisio-ohjelmien levitys	x	
	5914	Elokuvien esittäminen	x	
	6010	Radio-ohjelmien tuottaminen ja lähettäminen	x	
	6020	Televisio-ohjelmien tuottaminen ja lähettäminen	x	
	7722	Videofilmien vuokraus	x	
Musiikki	5920	Äänitysstudiot; äänitteiden ja musiikin kustantaminen	x	
Kustannustoiminta	5811	Kirjojen kustantaminen	x	
	5812	Hakemistojen ja postituslistojen julkaiseminen	x	
	5813	Sanomalehtien kustantaminen	x	
	5814	Aikakauslehtien ja harvemmin ilmestyvien sanomalehtien kustantaminen	x	
	5819	Muu kustannustoiminta	x	
	6391	Uutistoimistot	x	
	6399	Muualla luokittelematon tietopalvelutoiminta	x	
Arkkitehtuuri	7430	Kääntäminen ja tulkkaus	x	
	7111	Arkkitehtipalvelut	x	
Tuotesuunnittelu	3211	Kolikoiden ja mitalien valmistus		x
	3212	Jalokivikorujen ja muiden kultasepäntuotteiden valmistus		x
	3213	Jäljitelmäkorujen ja muiden vastaavien tuotteiden valmistus		x
	7410	Taideteollinen muotoilu ja suunnittelu	x	
	7420	Valokuvaustoiminta	x	

Luovan talouden sektorien luokittelu toimialan ja avaintermien perusteella (2/2)

Sektori	NACE	Toimiala	100% mukana	avaintermien perusteella
Markkinointi ja luovat toimistot	7021	Suhdetoiminta ja viestintä	x	
	7311	Mainostoimistot ja mainospalvelu	x	
	7312	Mainostilan vuokraus ja myynti	x	
	7320	Markkina- ja mielipidetutkimukset	x	
Teknologia-alustat	-	Ei toimialoja		x
Majoitus	5510	Hotellit ja vastaavat majoitusliikkeet		x
	6820	Omien tai leasing-kiinteistöjen vuokraus ja hallinta		x
Ruoka ja juoma	5610	Ravintolat ja vastaava ravitsemistoiminta	x	
	5621	Pitopalvelu	x	
	5630	Baarit ja kahvilat	x	
Matkailija- ja tapahtumapalvelut	7022	Muu liikkeenjohdon konsultointi		x
	7490	Muulla luokittelemattomat erikoistuneet palvelut liike-elämälle		x
	74901	Ohjelmatoimistot ja manageripalvelut	x	
	7739	Muiden koneiden ja laitteiden vuokraus ja leasing		x
	7990	Varauspalvelut, matkaoppaiden palvelut ym.		x
	8230	Messujen ja kongressien järjestäminen	x	
	8299	Muut palvelut liike-elämälle		x
Tapahtuma-aktiviteetit	8552	Taiteen ja musiikin koulutus	x	
	9001	Esittävät taiteet	x	
	9002	Esittäviä taiteita palveleva toiminta	x	
	9003	Taiteellinen luominen	x	
	9004	Taidelaitosten toiminta	x	
	9102	Museoiden toiminta	x	
	9104	Kasvitieteellisten puutarhojen, eläintarhojen ja luonnonpuistojen toiminta		x
	9311	Urheilulaitosten toiminta		x
	9312	Urheiluseurojen toiminta		x
	9319	Muu urheilutoiminta		x
	9321	Huvi- ja teemapuistojen toiminta		x
	9329	Muu huvi- ja virkistystoiminta		x
	9609	Muulla luokittelemattomat henkilökohtaiset palvelut		x

bey⁰nd

the obvious